

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د مولانا سعيد افغاني د سولې او تفاهم، نشراتي ارگان

www.said-afghani.org

آزاده، ټولنيزه، علمي، فرهنگي او نشراتي ارگان

Dr.Said Afghani

د مولانا سعيد افغاني : آزاده ، ټولنيزه ، علمي ، فرهنگي او نشراتي ارگان ته بڼه راغلاست!

داکتر پار محمد « حیدر زاده »

تاریخ نشر : 5 می 2016 م

اهمیت احیاء جنگلات و درختان سایه بان در دامنه ها و وادی ها !

جنگلات و درختان به عنوان یکی از مهم ترین سامان های حیات بخش جامعه بشری است که موجودیت ، احیا و حفاظت از آن در طبیعت ؛ بر علاوه تامین آسایش ، رفاه ، پاکي ، طراوت ، صحت و سلامتی مردم و جامعه میگردد. بلکه حیوانات و پرندگان مختلف را بخاطر غذا و پناگاه تولید مثل به محل میکشد و از جانب هم باعث رشد جنگلات شده و بعضی پرندگان نیز در انتقال دانه ها از یکجا ، بجای دیگر و در گسترش ساحه سبز میشوند .

کارشناسان فائو « سازمان خواروبارو زراعت ملل متحد » متعقداند که :
اگر سطح جنگلات یک کشور از « ۲۵ در صد » خاک آن کمتر شود، آن کشور از نظر وضعیت محیط زیست انسانی ، در حالت بحرانی به سر میبرد.

این در حالی است که سطح پوشش جنگلات و مرتع در وطن ما افغانستان « ۳،۵ در صد » ساحه آن را جنگلات طبیعی انبوه ارچه ، بلوط و چوب چهار تراش و از جمله حدود « ۴۵۰ هزار » هکتار آن در ختان پسته پراکنش در لایات شمال ، شمال شرق و شمال غرب کشور که محیط آنجا به نشونما پسته زار بطور خود رو مساعد است و روییده است.

حدود « ۴۶ در صد » چراگاه های طبیعی سرزمین وطن ما ، در دامنه ای کوها قرار داشته و شکل موسمی « فصلی » را دارد .

علفچر ها در غذا و حاصل دهی حیوانات تاثیر مستقیم داشته و تابع شرایط جوی و اقلیمی و رشد نباتی همان چراه گاه می باشند . بعضی چراگاه نواحی ولایات از عدم نحوه اداره چراه گله ها به خاطر اضافه چراندن حیوانات از بین رفته اند.

بگونه مثال: در نواحی جنوب، بامیان، پنجشیر، دایکندی، غزنی، بادغیس، تخار و بدخشان چراگاه‌ها مراتع به کمبود علوفه ذخیره برای زمستان چهارپایان مواجه شده‌اند.

بر اساس مطالعاتی که در سال «۲۰۰۴ م» با همکاری مؤسسات خارجی در مور پوشش درختان سایه بان صورت گرفت، مشخص ساخته‌اند که:

در ولایات بدخشان و هرات «۵۰ درصد» و در ولایت بادغیس «۸۰ درصد» از اثر قطع و اضافه چرانی گله‌ها پیش گیاهی و درختان سایبان از بین رفته است. همچنان کوه‌های غربی کشور که عاری از جنگلات است و «۶۰ الی ۸۰ درصد» نیاز به کاشت نباتات سایبان دارند و دیگر کوه‌های کشور «۳۰ الی ۵۰ درصد» نیاز به کاشت نباتات سایبان دارند.

وضیعت محیط زیست کشور ما افغانستان، در سایر بخشهای اکوسیستم طبیعی آن آسیب دیده از «۳۰ الی ۵۰ درصد» دامنه‌های کوه‌ها عریان از پوشش نباتی شده و هر لحظ امکان رانش توده‌های لای گل و سیل وجود دارد.

گزارشات و بررسی اداره محیط زیست سازمان ملل متحد حاکی از آن است که افغانستان در طی سه دهه سال جنگ، نظارت بر جنگلات و اضافه چرانی گله‌ها در چراگاه ندارد و از جانب هم بخاطر احیای ساحات سبز تدابیر لازمه اتخاذ نشده و نه هم اقدامات عملی و طرح پلان پیشبنی برای احیای مجدد جنگلات و درختان سایبان اتخاذ شده است.

بنابراین؛ ضرورت مبرم است تا به مطالب ذیل در بخش «جنگلات و درختان سایه بان در دامنه‌ها و وادی‌ها» توجه لازمه و تخصصی توأم با جلب همکاری «ادارات محیط زیست سازمان بین‌المللی» صورت گیرد:

- از دست دادن جنگلات، پوشش بوته‌ها جنگلی در مراتع و دشت‌ها، در حقیقت محیط زیست در معرض نابودی قرار می‌گیرد.

چون زمانی که پیش جنگلی قطع شود، پرندگان حیوانات وحش در محل کم شده و آرام آرام آلودگی‌های محیط زیستی در محل بیشتر می‌شوند. اگر درخت و ساحات سبز در منطقه وجود نداشته باشد با کمبود هوای تازه تنفس مواجه خواهند شد.

- احیای مجدد جنگلات و درختان در کشور ما افغانستان مهم است! و همچنان برای تامین علف چرای و هزم سوخت پخت‌پز و گرم‌کنی خانه‌های چیزی کم از نصف جمعیت کشور ما که در مناطق دامنه‌ها در روستاها ساکنند، زندگی‌شان بطور مستقیم و یا غیر مستقیم به منابع طبیعی محل‌شان وابسته‌اند و هم از طریق «چاروا پروری و پیشه زراعت» امراری حیات می‌کنند.

- عوامل آب و هوا و جنس خاک در پراکندگی نشونما نباتات و گیاهان در یک سرزمین نقش بی‌سزایی دارند. نشونما درختان در یک محل در جذب آب باران و هم در جلوگیری از فرسایش خاک موثر می‌باشد.

- با غرس درختان و کاشت بوته‌های دانه‌های بومی در نقاط صیقل شده از پوشش گیاهی از وقوع زمین لغزش‌ها و انواع حرکات دامنه‌ای و آمدن سیل جلوگیری خواهیم کرد و از جانب هم پوشش گیاهی و نباتات از خطرات احتمالی جلوگیری مینماید.

- پوشش نباتی مانع از برخورد مستقیم باران به زمین می شده و در نتیجه آب باران به آرامی از سطح پوشش گیاهی به زمین می رسد و جریان آن در اثر موجودیت نبات به علت یکی از عوامل عمده کندی حرکت نمودن توده ای تخریبی خاک و برف کوچ یا رواناب سیلاب می گردد.

- در میان تمام نباتات درخت به نسبت داشتن ریشه های عمیق مهم ترین تبخیر کننده ها به شمار میروند و در واقع به کمک ابحار این درختان است که دامنه باران ها را در روی زمین گسترش میدهند و تولید آب قابل استفاده برای سایر اجسام حیه مینمایند و همین درختان هستند که منابع آبی را حفظ و فرسایش خاک را نیز کاهش می دهند.

- موجودیت درختان و بوته ها در یک محل باعث خنکی هوا و افزایش ذخیره منابع آب زیر زمینی در منطقه میشوند. قرار احصائیه یک درخت در یک محل معمول بطور نورمال در طول یک روز از ۱۲۵۰ الی ۱۵۰۰ لیتر آب زیرزمین را بشکل دوامدار به اتمسفر هوا تبخیر مینماید .

- احیای پوشش جنگلی و بوته ها و درختان در یک محل موجب ایجاد اکوسیستم طبیعی می کنند. و گروه خاصی از حیوانات وحش ، از جمله پرندگان مختلف را به محل می کشاند و نباتات بخاطر فعالیت های میتابولیکی « آب سوخت و سازی » شان برای جذب مقدار زیاد آب ضرورت دارند و یک مقدار آب را بشکل دوامدار و دورانی از سطح برگ ها وساقه خود به هوا تبخیر مینمایند.

باید خاطر نشان ساخت :

اهمیت ، احیای و حفاظت از محیط زیست کشور یکی از مکلفیت های اساسی اداره حفاظت محیط زیست کشور با واحد های دومی آن در تمام ولایت میباشد .
از جانب هم سازمان بین المللی حفاظت محیط زیست در صدد است تا اکوسیستم ها را در کشور های آسیب پذیر؛ و نحوه زندگی اجتماعی و اقتصادی مردم کشور عقب مانده را با برنامه ریزی پروژه های بزرگ کلیدی مدیریت ، بازسازی و سازماندهی کند .
بنآ ؛ ضرورت است تا با طرح پلان منطقی ، تخصصی و انکشافی توجه اساسی سازمان بین المللی حفاظت محیط زیست معطوف گردد .

***

داکتر یارمحمد « حیدر زاده »

داکتر علوم محیط زیست

منابع و ماخذ :

- ۱- گزارش راجع به قطع جنگلات افغانستان « روز نامه ۸ صبح » .
- ۲- مبادی جنگلداری پوهنتون کابل ۱۳۸۵ .
- ۳- استفاده از یادداشت های شخصی و سایت اینترنتی جنگل پروری کشور سویدن .

بازگشت به صفحه اصلی - www.said-afghani.org